

Arabas, Iwona

"Historia farmacji", Robert Rembieliński, Barbara Kuźnicka, Warszawa 1987 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 33/2, 561-562

1988

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

1959—1985, informacjach zawartych w 65 rocznikach czasopisma „Wiadomości Farmaceutyczne” z lat 1874—1939 i w 40 rocznikach czasopisma „Farmacja Polska” z lat 1945—1985. Ponadto pomocy udzieliło również szereg osób, którym Autor we wstępie złożył podziękowanie wymieniając je z nazwiska.

Opracowanie zawiera wykaz stosowanych skrótów, przedmowę pióra docenta doktora nauk farmaceutycznych Władysława Markowskiego, wstęp od Autora, wykaz A. — grobów zlokalizowanych, wykaz B. — grobów niezlokalizowanych, oraz wkładkę zawierającą plan Cmentarza.

Przy poszczególnych hasłach biograficznych są podane: imię i nazwisko, dokładna lokalizacja grobu z podaniem kwatery, rzędu i kolejności miejsca, datyienne życia, zawód, nazwa, rok i miejsce uzyskania dyplomu, piastowane stanowiska, ewentualnie informacja o rzeźbie nagrobkowej i dokumentacja, na podstawie której ustalono powyższe szczegóły.

Dla historii nauki szczególnie zasłużeni są profesorowie, wykładowcy, badacze i autorzy prac. Samych profesorów Autor znalazł ponad 30. Wśród nich są farmaceuci jak Henryk Bukowiecki (1903—1986), Józef Jan Celiński (1779—1832) i Stanisław Krauze (1902—1977), i przedstawiciele innych dyscyplin prowadzący wykłady dla studentów farmacji, w tym fizycy jak Władysław Kapuściński (1898—1979) i Stefan Pieńkowski (1883—1953), chemicy jak Józef Beiza (1805—1888) i Wiktor Kemula (1902—1985), botanicy jak Kazimierz Bassalik (1879—1960) i Bolesław Hryniewiecki (1875—1963), weterynarze jak Irena Maria Maternowska (1898—1942), lekarze jak Andrzej Janikowski (1799—1864) i Jerzy Leopold Modrakowski (1875—1945) i in. Z osób nie utytułowanych, a zasłużonych dla nauczania i dla nauki można wymienić przykładowo Alfonsa Bukowskiego (1858—1921) organizatora prywatnych kursów farmaceutycznych i Antoninę Leśniewską (1866—1937) kierowniczkę kursów farmaceutycznych dla kobiet, ponadto Marię Chmielińską (1890—1967) redaktora czasopism i autora prac i Ferdynanda Karo (1845—1927) badacza flory polskiej i syberyjskiej. Przykłady te oczywiście można mnożyć.

Opracowanie zawiera istne bogactwo informacji. Jest zwięzłe, przejrzyste. Dokumentacja, która jest bardzo cenna w tego typu pracach, została podana bardzo skrótowo, co jest jej niewątpliwą zaletą, gdyż nie zajmuje wiele miejsca, a dzięki zamieszczonemu wykazowi skrótów można ją bez trudu rozszyfrować.

Opracowanie zostało wydane techniką małej poligrafii, na dobrym papierze, w nakładzie 3000 egzemplarzy. Będzie ono dużą pomocą dla historyków farmacji, medycyny i chemii, farmaceutów i warsawianistów.

A może Autor by pomyślał o podjęciu się pracy nad słownikiem farmaceutów polskich? Ma doświadczenie w pracach biograficznych i dokumentacyjnych. Mógłby pokierować zespołem (bo to nie jest zadanie dla jednego człowieka) opracowującym taki słownik.

Teresa Ostrowska
(Warszawa)

Robert Rembieliński, Barbara Kuźnicka: *Historia farmacji*. Wyd. III poprawione i uzupełnione. Warszawa 1987. PZWL. 371 ss. ilustr.

Jest to trzecie wydanie jedynej w Polsce syntetycznej monografii z zakresu historii farmacji. W stosunku do wydań poprzednich w 40% jest to nowa pozycja, ze względu na znaczny postęp w badaniach dziejów tej dyscypliny naukowej, zarówno w Polsce, jak i na świecie. *Dzieje nauk farmaceutycznych, ewolucji za-*

wodu, historii leków, technologii i przemysłu oraz kultury farmaceutycznej zostały omówione w układzie problemowym. W rozdziałach zachowana jest chronologia zdarzeń, przedstawionych na tle historii narodowej i powszechnej. Przy zachowaniu ciągłości narracji omówione zostały w kolejnych rozdziałach podstawowe problemy tej dziedziny historii nauki: geneza historii farmacji jako dyscypliny naukowej, główne etapy rozwoju nauki o lekach, powstanie i rozwój aptekarstwa, ewolucja nauczania farmaceutycznego, przemysł farmaceutyczny, polskie stowarzyszenia zawodowe i naukowe, kultura farmaceutyczna oraz farmaceuci w walkach o wyzwolenie narodowe. Ważnym materiałem dokumentacyjnym są teksty końcowe, które zawierają m. in. tablice chronologiczne i słownik biograficzny. Książka *Historia farmacji* jest interesującą pozycją z zakresu historii nauki, wykorzystywaną również jako podręcznik dla studentów akademii medycznych. Monografia ukazuje wkład farmaceutów do nauki i kultury narodowej i światowej. Jest jednocześnie wyrazem postępującej humanizacji nauk medycznych.

Iwona Arabas
(Warszawa)